

Spis treści

Przedmowa	XIII
Przedmowa do wydania polskiego	XV
Wykaz skrótów	XVI

Część A Leki w ciąży

I	Rozwój, zaburzenia rozwojowe i wady	3
	Gerd Neumann, Klaus Friese	
1	Rozwój zarodkowy człowieka	3
1.1	Gametogeneza	3
1.1.1	Spermatogeneza	3
1.1.2	Oogeneza	4
1.2	Blastogeneza	5
1.2.1	Pierwszy tydzień rozwoju	5
1.2.2	Drugi tydzień rozwoju	8
1.2.2.1	Trofoblast	8
1.2.2.2	Embrioblast	8
1.2.2.3	Jama owodni	8
1.2.2.4	Pierwotny pęcherzyk żółtkowy	8
1.3	Embriogeneza (rozwój zarodkowy)	9
1.3.1	Trzeci tydzień rozwoju	9
1.3.2	Czwarty tydzień rozwoju	9
1.3.3	Piąty tydzień rozwoju	10
1.3.4	Szósty tydzień rozwoju	10
1.3.5	Siódmy tydzień rozwoju	10
1.3.6	Ósmy tydzień rozwoju	10
1.4	Fetogeneza	11
1.4.1	Dziewiąty tydzień rozwoju	11
1.4.2	Dziesiąty tydzień rozwoju	12
1.4.3	Dwunasty tydzień rozwoju	14
1.4.4	Czwarty miesiąc	14
1.4.5	Piąty miesiąc	14
1.4.6	Od szóstego miesiąca do porodu	14
2	Przyczyny powstawania zaburzeń rozwojowych	16
2.1	Wrażliwe fazy okresów rozwojowych	16
2.1.1	Blastogeneza	16

VI	Spis treści	
2.1.2	Embriogeneza	16
2.1.3	Fetogeneza	17
2.2	Dawka	18
2.3	Genotyp	18
2.4	Czynnik	20
3	Charakterystyka wybranych czynników teratogennych	20
4	Przyczyny zaburzeń rozwojowych	21
4.1	Czynniki zewnętrzne	21
4.2	Działania wielu czynników	22
4.3	Obciążenia mutagenne	23
5	Metody badania embriotoksyczności	24
5.1	Badania na zwierzętach	24
5.1.1	Badania <i>in vivo</i>	24
5.1.2	Badania <i>in vitro</i>	26
5.2	Retrospektywne i prospektywne badania na ludziach	28
5.2.1	Badania retrospektywne	28
5.2.2	Badania prospektywne	28
5.3	Wiarygodność badań na ludziach	29
5.3.1	Badania kazuistyczne	29
5.3.2	Wiarygodność badań retro- i prospektywnych	29
6	Embriotoksyczność i teratogenność u ludzi	30
6.1	Leki	30
6.1.1	Leki oddziałujące na procesy reprodukcyjno-endokryjne	30
6.1.2	Hormony i substancje hormonopodobne	31
6.1.3	Leki z udowodnionym działaniem embrio- lub fetotoksycznym u ludzi ..	31
6.1.4	Substancje farmakologiczne nie wykazujące działań embrio- lub fetotoksycznych	38
6.1.5	Szczepionki	38
6.1.5.1	Szczepionki żywe	38
6.1.5.2	Szczepionki martwe	38
6.1.5.3	Szczepienia w ciąży	40
6.1.6	Immunoglobuliny	40
6.1.7	Wytyczne dotyczące stosowania leków w ciąży	42
6.2	Ocena ryzyka podczas stosowania leków w ciąży	43
6.2.1	Zaburzenia przemiany materii	44
6.2.1.1	Cukrzyca (<i>diabetes mellitus</i>)	44
6.2.1.2	Fenyloketonuria	46
6.2.1.3	Niedoczynność tarczycy	46
6.2.1.4	Nadczynność tarczycy	46
6.3	Infekcje jako przyczyna egzogennych uszkodzeń płodu	46
6.4	Obciążenia środowiskowe i substancje szkodliwe	50

6.4.1	Używki	52
6.4.1.1	Alkohol	52
6.4.1.2	Nikotyna	53
6.4.2	Substancje uzależniające (narkotyki)	55
6.4.2.1	Amfetamina	55
6.4.2.2	Ziele konopi indyjskich	55
6.4.2.3	Kofeina	56
6.4.2.4	Kokaina	56
6.4.2.5	Heroina	56
6.4.2.6	LSD (dietyloamid kwasu lizergowego)	57
6.4.3	Substancje szkodliwe w środowisku i miejscu pracy	57
6.4.3.1	Substancje szkodliwe oddziałujące na układ hormonalny	59
6.4.3.2	Substancje stosowane w przemyśle i chemikalia przemysłowe na liście wartości BAT i MAK	60
6.5	Promieniowanie jonizujące / substancje radioaktywne	61
6.5.1	Działania teratogenne	61
6.5.2	Uszkodzenia genetyczne wywoływane promieniowaniem	63
6.5.3	Działanie karcynogenne	63
6.5.4	Izotopy radioaktywne	63
6.5.5	Dawka i ocena ryzyka	65
7	Stosowanie leków w okresie ciąży	65
	Literatura	66
II	Leki w ciąży – Część specjalna	71
	Klaus Mörike	
1	Wprowadzenie	71
2	Grupy leków uporządkowane według Czerwonej Listy (CL)	71
CL 01	Leki zmniejszające apetyt i wspomagające odchudzanie	74
CL 02	(wolne)	74
CL 03	Leki stosowane w leczeniu kwasicy	74
CL 04	Leki analeptyczne/zawierające kofeinę	75
CL 05	Leki przeciwbólowe/przeciwreumatyczne	76
CL 06	Leki przeciw pasożytnicze	92
CL 07	Leki przeciwalergiczne	94
CL 08	Leki stosowane w leczeniu niedokrwistości	97
CL 09	Leki antyarytmiczne	99
CL 10	Antybiotyki/chemioterapeutyki i leki przeciwwirusowe	103
CL 11	Leki poprawiające metabolizm tkanki nerwowej	131
CL 12	Leki przeciw cukrzycowe	133
CL 13	Antidota	137
CL 14	Leki przeciwwymiotne	140

VIII Spis treści

CL 15	Leki przeciwpadaczkowe	143
CL 16	Leki przeciwkrwotoczne (antyfibrolityczne i inne hemostatyki)	152
CL 17	Leki przeciwnadciśnieniowe	153
CL 18	Leki hipoglikemiczne	158
CL 19	Leki antyhipotensyjne	159
CL 20	Antykoagulanty	160
CL 21	Leki przeciwgrzybicze	166
CL 22	Leki przeciw pasożytnicze (zewnątrzne)	171
CL 23	Leki przeciwzapalne	172
CL 24	Leki przeciwkaszlowe/wykrztuśne	172
CL 25	Leki przeciw miazdźcy	174
CL 26	Substancje do kąpeli leczniczych	174
CL 27	Blokery β -receptorów, kanałów wapniowych i inhibitory ACE	175
CL 28	Leki działające na oskrzela/przeciwastmatyczne	185
CL 29	Leki ziołowe wiatropędne i rozkurczające oraz leki działające na drogi żółciowe	189
CL 30	Leki cholinergiczne	190
CL 31	Kortykosteroidy	191
CL 32	Leki dermatologiczne	194
CL 33	Środki dezynfekujące/antyseptyczne	200
CL 34	Suplementy diety	201
CL 35	Środki diagnostyczne	201
CL 36	Leki moczopędne	203
CL 37	Leki poprawiające ukrwienie	206
CL 38	(wolne)	207
CL 39	Leki stosowane w leczeniu uzależnień	207
CL 40	Inhibitory enzymów, preparaty stosowane przy niedoborze enzymów i białek transportujących	208
CL 41	(wolne)	208
CL 42	Fibrynolityki	209
CL 43	Leki geriatryczne	210
CL 44	Leki stosowane w leczeniu dny moczowej	210
CL 45	Leki na grypę i przeciw chorobom przeziębieniowym	212
CL 46	Leki ginekologiczne	212
CL 47	Leki stosowane w leczeniu hemoroidów	216
CL 48	Leki stosowane w chorobach wątroby	216
CL 49	Leki nasenne/uspokajające	217
CL 50	Hormony przysadkowe, podwzgórzowe, inne peptydy regulatorowe i ich inhibitory	219
CL 51	Immunomodulatory	221
CL 52	Płyny infuzyjne i do standardowych iniekcji	225
CL 53	Leki nasercowe	225
CL 54	Leki stosowane w stomatologii	226

CL 55	Leki stosowane w chorobie wieńcowej	227
CL 56	Leki przeczyszczające	228
CL 57	(wolne)	229
CL 58	Leki obniżające poziom cholesterolu	229
CL 59	Leki znieczulające działające miejscowo	231
CL 60	Leki stosowane w gastroenterologii	232
CL 61	Leki przeciwmigrenowe	237
CL 62	Preparaty zawierające substancje mineralne	239
CL 63	Leki stosowane w leczeniu schorzeń jamy ustnej i gardła	241
CL 64	Miorelaksanty	241
CL 65	Leki znieczulające	243
CL 66	Leki stosowane w neuropatiach i inne leki neurotropowe	245
CL 67	Leki okulistyczne	245
CL 68	Leki stosowane w leczeniu osteoporozy / Regulatory metabolizmu wapniowego	246
CL 69	Leki stosowane miejscowo w chorobach uszu	247
CL 70	Leki stosowane w chorobie Parkinsona i inne leki przeciw zaburzeniom pozapiramidowym	248
CL 71	Leki psychotropowe	250
CL 72	Leki stosowane w larynologii	267
CL 73	Preparaty poprawiające metabolizm	267
CL 74	Leki działające na gruczoł tarczowy	267
CL 75	Surowice, immunoglobuliny i szczepionki	270
CL 76	Hormony płciowe i środki antykoncepcyjne	270
CL 77	Leki rozkurczowe/antycholinergiczne	273
CL 78	(wolne)	273
CL 79	Inhibitory agregacji trombocytów	273
CL 80	Leki przeciwgruźlicze (tuberkulostatyki)	274
CL 81	Leki stosowane w obniżeniach nastroju	275
CL 82	Leki stosowane w urologii	275
CL 83	Leki stosowane w chorobach żył	276
CL 84	Witaminy	276
CL 85	Substancje stosowane do pielęgnacji ran	278
CL 86	Cytostatyki i inne leki przeciwnowotworowe	279
	Literatura	286

Część B Leki w okresie laktacji

I	Znaczenie karmienia piersią, przyjmowanie leków, ocena ryzyka	313
	Adolf Windorfer	
1	Znaczenie karmienia piersią	313
2	Leki w okresie karmienia piersią	314
3	Ocena ryzyka	315
3.1	Czynniki, które wpływają na stężenia leków w mleku matki	315
3.2	Czynniki wzmacniające działanie leków	316
3.3	Możliwości oceny ryzyka	316
II	Leki w okresie karmienia piersią – część specjalna	319
	Adolf Windorfer	
1	Wprowadzenie	319
1.1	Kryteria oceny	319
1.2	Zalecenia Czerwonej Listy	319
2	Grupy leków uporządkowane według Czerwonej Listy (CL)	320
CL 04	Leki analeptyczne/zawierające kofeinę	320
CL 05	Leki przeciwbólowe/przeciwreumatyczne	321
CL 06	Leki przeciw pasożytnicze	329
CL 07	Leki przeciwalergiczne	330
CL 09	Leki antyarytmiczne	332
CL 10	Antybiotyki/chemioterapeutyki i leki przeciwwirusowe	336
CL 12	Leki przeciw cukrzycowe	348
CL 15	Leki przeciw padaczkowe	349
CL 17	Leki przeciwnadciśnieniowe	355
CL 20	Antykoagulanty	357
CL 21	Leki przeciwgrzybicze	358
CL 22	Środki przeciw pasożytnicze (zewnętrzne)	360
CL 24	Środki przeciwkaszlowe/wykrztuśne	361
CL 27	Blokery β -receptorów, kanałów wapniowych i inhibitory ACE	363
CL 28	Leki działające na oskrzela/przeciwastmatyczne	368
CL 30	Leki cholinergiczne	370
CL 31	Kortykosteroidy (choroby wewnętrzne)	370
CL 32	Leki dermatologiczne	371
CL 33	Środki dezynfekujące/antyseptyczne	372
CL 35	Środki diagnostyczne	372
CL 36	Leki moczopędne	375
CL 44	Leki stosowane w leczeniu dny moczowej	377

CL 49	Leki nasenne/uspokajające	378
CL 51	Immunomodulatory	381
CL 53	Leki nasercowe	382
CL 56	Leki przeczyszczające	383
CL 59	Leki znieczulające działające miejscowo	384
CL 60	Leki stosowane w gastroenterologii	385
CL 61	Leki przeciwmigrenowe	389
CL 63	Leki stosowane w leczeniu schorzeń jamy ustnej i gardła	390
CL 64	Miorelaksanty	391
CL 65	Środki znieczulające	392
CL 71	Leki psychotropowe	393
CL 74	Leki działające na gruczoł tarczowy	404
CL 76	Środki antykoncepcyjne	405
CL 80	Leki przeciwgruźlicze (tuberkulostatyki)	408
CL 82	Leki stosowane w urologii	410
CL 86	Cytostatyki i inne leki przeciwnowotworowe	411
	Substancje spoza Czerwonej Listy	412
	Literatura	415
	Skorowidz	427